

Svet (z) kníh

časopis Knížnice pre mládež mesta Košice

máj 2022 • číslo 2 • ročník II

Kde nás nájdete?

Knižnica a jej pobočky

- 1 LitPark, Kukučínova 2
- 2 OD Mier, Nám. Jána Mathého 1
- 3 OC Merkúr, Němcovej 28
- 4 Nezábudka, Poľovnícka 8
- 5 Humenská 9
- 6 ZŠ Jozefa Urbana, Jenisejská 22
- 7 ZŠ Bukovecká 17
- 8 ZŠ Družicová 4
- 9 ZŠ Bruselská 18
- 10 ZŠ Ľ. Fullu, Maurerova 22
- 11 ZŠ Belehradská 21
- 12 ZŠ Krosnianska 4
- 13 ZŠ Postupimská 37
- 14 ZŠ Fábryho 44
- 15 ZŠ sv. Cyrila a Metoda, Bernolákova 18
- 16 ZŠ Starozagorská 8
- 17 ZŠ Mateja Lechkého, Jána Pavla II. č.1
- 18 SŠ sv. Košických mučeníkov, Čordákova 50
- 19 ZŠ Janigova 2

Svet (z) kníh

máj 2022
číslo II, ročník II

Redakčná rada:

Mgr. Michaela Dúcsová
šéfredaktorka

Lucia Borovská, MSc.
Bc. Natália Malíková
grafické spracovanie

Mgr. Dominika Petáková, PhD.
redaktorka, jazyková korektúra

Ing. Viera Ristvejová
redaktorka

Bc. Zuzana Sedláková
redaktorka

Vydavateľ:

Knižnica pre mládež mesta Košice
Kukučínova 2
043 59 Košice

Rok vydania: 2022

Počet strán: 36

ISSN 2729-8426

Online verziu časopisu *Svet (z) kníh*
nájdete na www.kosicekmk.sk
v sekcii Vydávame.

Knižnica pre mládež
mesta Košice

KOŠICE

Obsah

5. // NAŠA – VAŠA KNIŽNICA
Vždy hrdo a s hlavou vztýčenou

8. // FOTOREPORTÁŽ
Výstava Padám, padám...

11. // DIAGNÓZA: ČITATEĽ

13. // KNIHOPÍSAČI
Rozhovor s Veronikou Homolovou Tóthovou

19. // TOTO SI MYSLÍM JA!
recenzie na YA literatúru

21. // V KNIŽNOM BRLOHU
Papieroví knihomoli alebo čítam v knihe – nerušiť!

24. // ČO ČÍTA...?
Kráľovná detských čitateľov Martina Rušinová

26. // ODBORNÍK POD LUPOU
Dávid Dziak

27. // LISTOVANIE
Nové časopisy v našom fonde II.

29. // NOVINKY Z NAŠEJ POLIČKY

32. // HLAVIČKA
s Mimi a Lízou

35. // DETSKÁ ČITATEĽSKÁ VÝZVA

Tento rok si pripomínáme 10. výročie Svetovej správy o šťastí, ktorá využíva údaje z globálnych prieskumov na informovanie o tom, ako ľudia hodnotia svoj vlastný život vo viac ako 150 krajinách sveta. Pozícia jednotlivých krajín sa každoročne mení, sú však miesta, ktoré sa na prvé priečky dostanú každoročne. Jedným z takých miest je Island – vysnívaná destinácia každej dobrodružnej duše. Tá moja je nielen dobrodružná, ale zároveň v sebe ukrýva kúsok detektíva, ktorý už dlho túžil nájsť odpoveď na otázku *Čo robí Island jedným z najšťastnejších miest vo svete?*

A tak som si do batôžka „zbalila“ niekoľko spoločníkov na dlhú cestu a žltý pršiplášť, nielen ako symbol šťastia, ale zároveň (ako som neskôr zistila) veľmi cennú ochranu pred islandským počasím premenlivejším ako moje čitateľské preferencie, a s malou dávkou pesimizmu sa vybrala hľadať „liek na šťastie“.

Ak ma Island niečo naučil, tak práve to, že liek na šťastie si musíme dokázať navariť sami, za každej okolnosti, hľadať šťastie aj tam, kde ho zdanlivo iní ľudia prehliadnú. Na Islande zažijete čokoľvek. V priebehu jednej hodiny človek musí skrehnutými prstami odblokovať telefón, aby si urobil fotku sopky, ktorú cez hustú hmlu vlastne ani nevidí – no so správnymi ľuďmi pri vás sa aj takéto okamih dokáže premeniť na tú najšťastnejšiu situáciu. O pár minút na to človek zhadzuje tretiu vrstvu svetrov a v krátkych rukávoch pózuje pred obrovským vodopádom. Vodopádom, cez ktorý prechádza dúha a pri ktorom kvapôčky vody pripomínajú malé diamanty. Ešte v ten istý deň sa človek môže prejsť po skutočnej Diamantovej pláži, ktorá je pokrytá drobnými kúskami ľadu. A s rozprávkovým výhľadom sa kúpať v horúcich prameňoch, zatiaľ čo naokolo fúka vietor, prší alebo sneží. Niekedy aj všetko dokopy.

Človek obklopený krásou, ktorá na Islande na vás dýcha z každého zákutia, jednoducho nemôže byť nešťastný. A ak vás aj náhodou chytí depka z chladného počasia, desiatky kaviarní vás zlákajú vábivou vôňou kávy, pohodlným sedením a policami s knihami. V každej z týchto kaviarničiek nájdete ľudí, ktorí sedia sami pri stole a spoza obrovskej knihy vykuknú, len ak si potrebujú doplniť dávku kofeínu. Láska islandských ľudí k literatúre je taktiež známa po celom svete. Rozprávania a písanie príbehov je dôležitou súčasťou ich kultúry, ktorá siaha hlboko do minulosti. Knihy sú pre Islandčanov také dôležité, že Reykjavík bol dokonca vymenovaný za mesto literatúry UNESCO. Okrem toho, že sú Islandčania skvelými čitateľmi, sú aj skvelými tvorcami. Vedeli ste napríklad, že 1 z 10 Islandčanov vydá za svoj život knihu? Ako by aj títo ľudia mohli byť nešťastní, ak majú za najlepšieho priateľa práve knihu...

Zásadné však pre mňa na Islande bolo uvedomenie, že všetci si svoj príbeh píšeme sami. Je jedno, kde sme, s kým sme, čo nás obklopuje... Byť šťastný a spokojný sám so sebou prináša šťastie, ktoré je bezpodmienečné – a to dokážete nájsť nielen na Islande, ale hocikde, aj na našom, nie menej krásnom Slovensku, ktoré je taktiež plné nádherných výhľadov, prírodných úkazov, inšpiratívnych, historických pamiatok, kultúrneho dedičstva, ale aj množstva láskavých bytostí žijúcich pre drobné okamihy šťastia, ktoré dokážu vytvoriť nádhernú mozaiku príbehov písaných úprimnou a čistou láskou.

Dúfam, že vám trochu lásky a šťastia prinesie aj najnovšie číslo časopisu *Svet (z) kníh*. Pretože práve tieto pocity sme v redakcii mali pri jeho tvorbe. Po zdanlivo nekonečnej zime sme mohli konečne „oprášiť“ jarnú paletu a odrazu je ten náš svet z kníh opäť o čosi krajší.

Veľa šťastných chvíľ praje
Natália Malíková
projektový pracovník

Vždy hrdo a s hlavou vztýčenou

Projekt Knižnice pre mládež mesta Košice Jdu s hlavou vztyčenou má predovšetkým tej mladšej generácii priblížiť tragický životný osud Milady Horákové. Osobnosti, ktorá za svoju činnosť a nezlomnú silu presvedčenia zaslúžene patrí k najvýznamnejším osobnostiam českej a československej politiky 20. storočia.

Z dôvodu zavedených protipandemických opatrení sa knižnica síce s ročným oneskorením, ale predsa mala možnosť vrátiť k 120. výročiu narodenia Milady Horákové, aby si tak spoločne s verejnosťou a prostredníctvom projektu Jdu s hlavou vztyčenou pripomenula jej významný historický a zároveň nadčasový odkaz. Všetky programové projektové aktivity boli zamerané najmä na zviditeľnenie odkazu Horákové smerom k mládeži, ktorá z prevažnej časti už, žiaľ, vôbec netuší, kto bola a prečo sa nakoniec rozhodla nepodľahnúť politickému tlaku a radšej s hlavou vztýčenou hrdo zomrela.

O týchto aktivitách sme sa rozhodli porozprávať s Mgr. Jánom Šimkom, PhD., vedúcim Útvary knižnično-informačných služieb Knižnice pre mládež mesta Košice, autorom projektu, ktorý na tvorbe obsahu, príprave a samotnej realizácii úzko spolupracoval ako s kolegyňami, pracovníčkami knižnice, tak s externými spolupracovníkmi.

*Ako stála spomienka a taktiež prejav úcty Milade Horákovéj slúži aktuálne návštevníkom knižnice a širokej verejnosti komiksová výstava Padám, padám... Pozostáva z 12 panelov vytvorených známou českou výtvarníčkou Štěpánkou Jislovou. **Môžete nám povedať, čo vás viedlo k jej zostaveniu a s akým cieľom bola vytvorená, prípadne komu je prednostne určená?***

Život Milady Horákovéj je v hrubých obrysoch niektorým ľuďom známy, no pri našej miniankete v uliciach Košíc sme zistili, že mladí ľudia často ani len netušia, kto stojí za týmto menom a aký životný príbeh sa za ním skrýva. Aj táto minianketa nás utvrdila v tom, že naše rozhodnutie pripomenúť si ju formou výstavy a iných aktivít bol vynikajúci spôsob, ako priblížiť našim návštevníkom túto výnimočnú osobnosť.

Vtesnať však život do limitovaného počtu obrazov, život, ktorý bol nielen bohatý na udalosti, radosti, krízy, úspechy i pády takej inšpirujúcej osobnosti, to nebola vôbec jednoduchá výzva. Spolu s pani výtvarníčkou sme dôsledne prechádzali jednotlivé udalosti z Miladinho života. Nakoniec sme sa rozhodli predsa len využiť priestor jedného panelu na minimálne dva významné okamihy z jej života. Tak návštevníci výstavy môžu zazrieť viac ako 20 výjavov z jej života, ako napr. narodenie, sobáš s Bohuslavom, pobyt v nacistických táboroch, stretnutie s T. G. Masarykom, ale aj všeobecne známe udalosti z konca jej dní. Cieľom tejto výstavy bolo a pre jej udržateľnosť stále je priblížiť mládeži, ale aj každému, kto prijme naše pozvanie, život Milady Horákovvej so všetkým, čo súviselo s jej životnými aktivitami. Ide nielen o silu jej charakteru, ale aj oddanosť myšlienkam demokracie a humanizmu, ktoré strácajú na sile aj v dnešných dňoch. Výstava sa nijakým spôsobom nevyhraňuje pre určitý typ recipientov, práve naopak, je určená všetkým, ktorí sú ochotní si aj v tejto dobe zaspomínať či viac spoznať túto výnimočnú osobnosť našich dejín.

V rámci projektu ste v knižnici pripravili tiež literárno-hudobný večer s rovnomenným názvom Jdu s hlavou vztyčenou, ktorý ste si prepožičali z posledného listu Milady Horákovvej, napísaného krátko pred jej smrťou v pražskej väznici na Pankráci, 27. júna 1950, ktorý venovala svojim najbližším. Skúste nám porozprávať o príprave večera, réžii, o vašich hosťoch a tiež čosi o vykonštruovaných procesoch 50-tych rokov minulého storočia, ktorého obeťou sa nakoniec stala i ona sama... Budeme radi, ak sa vrátite i k atmosfére tejto tragickej doby.

Spomínaný večer bol pre mňa, ale aj podľa reakcií jeho návštevníkov silným zážitkom. Nebolo to spôsobené žiadnymi bombastickými efektmi, ale jednoducho osobnosťou, ktorej bol venovaný. Pri príprave a jeho scenári som sa zamýšľal, čo by malo byť jeho obsahom, prípadne ako čo najlepšie priblížiť Miladin život cez hovorené slovo a hudbu. Opäť to nebola ľahká úloha. Nakoniec však vznikol kompaktný celok, ktorý bol vyskladaný z troch Miladiných listov z pankráckej väznice písaných krátko pred popravou, ďalej básní jej manžela Bohuslava a jej obľúbených autorov. Hudbou, okrem niekoľkých inštrumentálnych vstupov, sme sledovali rovnaký cieľ. Zaznela napr. pieseň *Ach, synku, synku*, ktorá priblížila Miladinu náklonnosť k prvému československému prezidentovi (táto pieseň bola najobľúbenejšou piesňou T. G. Masaryka), pieseň *Milada* od českej kapely Epydemye zasa poeticky a v skratke zhrnula Miladin život a napr. Tomáš Hodermarský v aranžmáne zaspieval aj báseň Bohuslava Horáka venovanú ich dcére Jane.

Aby človek dosiahol kvalitný výstup, musí zabezpečiť kvalitné vstupy, a to sa nám podarilo v našich účinkujúcich mladých umelcoch, ktorí sa na jeho realizácii podieľali. Išlo o absolventov umeleckých škôl v Košiciach. Tu patrí naše/moje veľké poďakovanie Tomášovi Hodermarskému, ktorý si tento projekt vzal za svoj a vložil do realizácie tohto večera nadšenie.

Ak spomínate 50-te roky 20. storočia a ich atmosféru, myslím si, že práve cez tému a Miladin osud sa nám jej kúsok podarilo preniesť aj na návštevníkov tohto večera. Nie je to práve obdobie dejín, na ktoré by sme radi spomínali, ale na druhej strane, musíme si ho udržať v kolektívnej pamäti. Často pri spomienkovej nostalgii za bývalým režimom je nevyhnutné mnohým poukázať práve na zverstvá, ktoré poznačili upevňovanie pozície komunizmu za každú cenu. Aj za cenu ľudských životov. Poprava Milady Horákovéj vo vykonštruovanom procese nebola ojedinelá. Môžeme si preto položiť otázku, v čom je jej osud iný ako u ostatných popravených. Nie je to ľahké, ale z môjho pohľadu sú tu niektoré aspekty – Milada bola žena a zároveň matka (v posledných dňoch svojho života nemohla ani len objasniť svoju dcéru), bola političkou, poslankyňou, ktorá sa podieľala na budovaní našej prvej demokratickej republiky a nakoniec bola odsúdená za vlastizradu. Prežila nacistické tábory a nakoniec to bola komunistická diktatúra, ktorá jej bola osudná. O jej nevine bol presvedčený celý rad svetových osobností, ako napr. Albert Einstein či Jean-Paul Sartre, Winston Churchill či Eleanor Rooseveltová. Ani ich intervencie však nepomohli.

Vieme, že ďalšou trvalou hodnotou projektu, ktorú ste v knižnici vytvorili, okrem spomínanej komiksovej výstavy, je ucelená webová prezentácia o živote Milady Horákovéj. Kde ju záujemcovia môžu nájsť a čo všetko sa z nej môžu dozvedieť?

Projekt bol koncipovaný do troch rovín. Jednou z nich je webová prezentácia. Záujemcovia ju nájdu na adrese **www.miladahorakova.sk**. Nachádzajú sa tu základné informácie o projekte, ale aj jeho výstupy. Nájdete tu napr. audiovizuálny záznam zo spomínaného večera a ukážky z výstavy Padám, padám... Zároveň stránka slúži ako doplňujúci zdroj informácií pre návštevníkov výstavy, pretože stručný popis pod jednotlivými panelmi nie je až taký rozsiahly a nemusí každému stačiť. Na každom výstavnom paneli je preto umiestnený QR kód, cez ktorý sa dostanete na túto našu stránku, aby ste si prečítali viac. Budeme radi za každú jej virtuálnu návštevu. Nie kvôli nám, ale pre osobnosť, ktorej sme ju vo svojom celku venovali. Určite stojí za váš čas.

Ďakujem za rozhovor, verím, že sme takto spoločne čitateľom sprostredkovali hodnotné informácie nielen o samotnom knižničnom projekte realizovanom s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, ale aj o osobnosti hrdej a zásadovej Milady Horákovéj.

Kolegovi pánovi Šimkovi ďakujeme za ochotu podeliť sa s našimi čitateľmi o hodnotné informácie k aktivitám knižničného projektu a ich udržateľným výstupom. Veríme, že nešlo o ojedinelý projekt, ktorým dokážeme inšpirovať k túžbe nadobúdať nové poznatky, ktorých, ako sami dobre vieme, nikdy nie je dost'.

Rubriku Naša – vaša knižnica pre vás pripravila
Viera Ristvejová

I

Projekt Jdu s hlavou vztyčenou priniesol množstvo emócií a vnemov, najkrajšie momenty z neho vám prinášame aj prostredníctvom objektívu vo fotoreportáži.

2

Autor projektu, Ján Šimko, v spolupráci s českou ilustrátorkou Štepankou Jislovou v rámci neho priniesol komiksovú výstavu Padám, padám... zhrňajúcu život Milady Horákovvej na dvanástich paneloch.

3

Vernisáž výstavy sa uskutočnila 1. marca v pobočke LitPark. Dátum konania nie náhodou pripadol na výročie dňa, keď sa Milada Horáková demonštratívne vzdala svojho poslaneckého mandátu. Na podujatí sa prihovorila aj riaditeľka knižnice Kamila Prextová.

4

Večer spestril svojím spevom a tematickým výberom piesní Tomáš Hodermarský v sprievode klaviristu. Zaznela aj pieseň Karla Kryla Veličenstvo Kat.

V popise každého z panelov sa nachádza QR kód, po načítaní ktorého sa o výstave a živote Milady Horákové dozviete ešte viac.

5

6

Sprievodnou akciou projektu bol aj výnimočný hudobno-literárny večer, ktorý sa uskutočnil 28. marca v budove Alfa v Kulturparku. Večerom návštevníkov sprevádzal Ján Šimko.

7

Večer otváralo čítanie listov adresovaných najbližším, ktoré Milada Horáková napísala z pankráckeho väzenia tri dni pred popravou. Vypočuli sme si aj obsah listu, ktorý poslala svojmu mužovi z koncentračného tábora.

Absolventi umeleckých škôl predniesli báseň *Kdybych umřel*, ktorú Milada svojim najbližším odporúčala prečítať si pred popravou, a báseň, ktorú pre ňu napísal jej manžel Bohuslav.

8

9

Väčšina mladých dnes o Milade Horákovovej nevie takmer nič. Výstavu a významnú političku im preto predstavujeme aj prostredníctvom pútavých prednášok.

IO

Celú výstavu si môžete pozrieť aj na webovej stránke:
<https://www.miladahorakova.sk/vystava>.

Padám , padám ...

Ľubica Pavíleková, odborný knihovník úsek akvizície, katalogizácie a ochrany knižničného fondu

„Keďže mám doma malú prváčku, doteraz sme po večeroch čítali výhradne detskú literatúru,“ hovorí naša kolegyňa Ľubka. „Dcéra miluje zvieratká, ale doma nemôže mať žiadne, tak si veľmi obľúbila Mišku a jej malých pacientov – o malej veterinárke, ktorá vo svojej lipovej klinike ošetruje zranené zvieratká. Samozrejme, nesmie chýbať nič s výchovným podtónom. Pevne verím, že aj moja dcéra bude tak „hltat“ knihy ako ja.“

Ľubka číta knihy v noci a skoro ráno, hlavne cez víkend, keď nemusí skoro vstávať a predsa vstane. Jej obľúbená literatúra sú detektívky, ale keď už má dosť krvi, vrážd a napätia, rada siahne po niečom jemnom, nežnom, oddechovom. „Kniha mi supluje televíziu, pretože oveľa radšej siahnem po knihe, ako pozerám telku. Mám rada, keď ma kniha odveje do iných krajín a ja sa môžem s postavami z románu túlať po zákutiach tej-ktorej krajiny. Potom miesta, ktoré ma zaujali, si môžem vygoogliť na nete, čo robím veľmi často.“ Z detektívok má rada série od Petra Maya – sériu Enzo, ktorá ju preniesla do jej srdcovej krajiny – Francúzska. Tiež trilógiu o detektívovi Finovi Macleodovi z ostrova Lewis, tá jej zas ukázala Škótsko a jeho drsný ostrov Lewis a jeho zvyky.

„Z francúzskych spisovateľov mám rada Francka Thillieza a jeho komisára Sharka. Pri čítaní tejto série som si pri určitých stranách vravela, že tak toto by som nechcela vidieť sfilmované. Rada čítam Róberta Bryndzu, Dominika Dána alebo Františka Kozmona, ktorý ma posledným titulom „sklamal“, lebo hlavného hrdinu nechal zomrieť. Chcela som iný koniec,“ smeje sa Ľubka.

„Veľmi na mňa zapôsobili historicko-romantické romány spisovateľky Elizabeth Camden, Nebezpečné dedičstvo a Odvážny plán. Tie by som odporučila prečítať si. Oba romány sa odohrávajú na prelome 19. a 20. storočia v New Yorku. Krásne sa tu dopĺňajú skutočné historické udalosti s romantikou. Teraz mam rozčítaný šiesty diel Slnecná sestra od Lucindy Riley. Veľmi sa mi páči, ako sa prelína minulosť s prítomnosťou. Pri čítaní tejto série cítim taký zvláštny pokoj na duši. Keď sa mi to dostalo do rúk, vravela som si, že toto asi nebudem čítať... a ani neviem ako a zrazu som sa nevedela dočkať, kedy budem čítať ďalšiu. Zisťujem, že čím som staršia (smiech), tým sa mi viac páčia aj knihy, kde sa minulosť prelína s prítomnosťou. Detektívky ale ostanú mojou srdcovkou.“

Mária Krajňáková, pobočka P12, OC Merkúr, B. Němcovej 28

Marika je čitateľ, ktorý číta takmer všetko, čo ho zaujme. Lúbostné romány, históriu, krimi, ale aj náučnú literatúru, ako je tá o práci v záhrade, prírode, liečivých rastlinách, taktiež o histórii sveta, ale aj kuchárske knihy.

„Keďže pracujem v knižnici, ktorá je zameraná aj na deti, čítam prevažne rozprávky. Vraciam sa tak do svojich detských čias, na ktoré rada spomínam. Moji rodičia a starí rodičia, ktorí boli učiteľia,

odmalička mňa aj mojich súrodencov viedli k čítaniu. Pamätám si, že sme doma mali plné police kníh. V detstve sa mi veľmi páčili knihy od Márie Ďuríčkovej. Toho času čítam veľmi veľa rozprávok, keďže mám vnúčatá, ktorým často čítam. Ich najobľúbenejšími knižkami sú Pavúček Zlatúšik, Ladové kráľovstvo, Čo je to hovienko či Čo je to sneh.“

Naposledy ju veľmi oslovila kniha s názvom *Plastové more*. „Táto kniha ma prinútila vidieť veci inak. Jej prečítaním som si uvedomila, že táto zem je len jedna a treba ju chrániť. Prostredníctvom tejto knihy sa snažím deťom vysvetliť potrebu chrániť spoločne našu zem. Kniha opisuje korytnačku, čajku a malú sardinku, ktoré už nechcú bývať v špinavom mori, a tak sa vydajú na dobrodružnú cestu za lepším životom. Namiesto toho nájdú plastové more s plastovým ostrovom. Nikto z nás nechce žiť na plastových odpadkoch, ale v čistej krajine, kde rastú kvety, lieta veľa motýľov a vtákov, je v nej krásna príroda. Táto kniha nás upozorňuje na to, aby sme si uvedomili, k čomu naše nezodpovedné správanie k prírode speje.“

Slávka Zlaczká, pobočka P7, ZŠ Jenisejská

„Moja láska ku knihám sa začala už v detstve, keď som hltala (samozrejme, očami) knihy od Karla Maya a vďaka nim som sa stávala indiánom alebo jazdila na koni po prérii... a ako deti sme vďaka týmto knihám dokázali zažívať dobrodružstvá a hrať sa rôzne hry,“ zaspomínala si naša kolegyňa. „No a potom som objavila čaro detektívky vďaka Trom pátračom, ktorých stvoril majster hororu – Alfred Hitchcock. Musím sa priznať, že hoci som odvtedy vyrástla, stále si pri dodávke nových kníh prečítam ako prvé práve príbehy Troch pátračov.“

Detektívky patria stále medzi moje obľúbené žánre, no a keď sa spojí dobré detektívne pátranie s detskou láskou ku knihám plným koní (Mayovky) – aj keď tentokrát nie preriiových, ale dostihových – tak z toho vznikne nová láska ku knihám od autora Dicka Francisa, ktorý veľmi pútavo píše napínavé detektívne príbehy z dostihového prostredia.“

Keďže Slávka je knihovníčka, často číta knihy rôznych žánrov a rôznych vekových kategórií, aby mala prehľad. Zistila, že sa jej veľmi páčia aj knihy z kategórie fantasy a asi úplnou topkou z tejto skupiny sa pre ňu stala kniha *Fablehaven – Čaroles*, ktorá je plná neskutočne úžasných nápadov a zároveň napätia. Podobnou knihou plnou fantázie je aj príbeh od Jeanne DuPrau – *Mesto Ember* alebo *100 skriniek* od N. D. Wilson či *Strážcovia kníh* od Mechthild Gläserovej. „Nepáčia sa mi knihy so smutným koncom. Knihu čítam práve preto, aby som si oddýchla, pookriala a zabudla na starosti. Aby som zažila niečo úžasné, krásne, nie smutné či tragické, keďže sám život nás pred smútkom nechráni a knihy so smutným koncom mi veru k pohode neprispievajú. Ale ako knihovníčka viem, že sú čitatelia, ktorí práve takéto knihy vyhľadávajú. Takže niekedy sa predsa len dostanem aj k takýmto príbehom.“

Nedávno dočítala knihu od spisovateľa Michaela Connellyho *Nočná zmena*. Taktiež má rada knihy od Lisy Gardnerovej. Knihy od Robina Cooka – detektívky z lekárskeho prostredia plné nečakaných zvrátov – sú jej srdcovkou. „No niekedy potrebujem úlet do jednoduchých príbehov plných pohody a lásky, možno aj jednoduchej predvídateľnosti. Kniha, ktorá mi navodila pocit pohody a radosti zo života, bola od spisovateľky Julie Caplinovej *Cukráreň v Paríži*. Táto, ako aj ostatné knihy od danej spisovateľky ma úplne očarili práve tou pohodičkou, ktorá z nich vanie.“ Odporúčala by ju aj všetkým tým, ktorí radi pečú koláčiky, pretože aj ona dostala neodolateľnú chuť vypekať a hlavne sa v pečení zdokonaľovať. „Musím sa priznať, že vďaka tejto knihe som sa učila piecť venčeky, ktoré som vypekala aj niekoľkokrát do týždňa, aby boli čo najdokonalejšie. Aj keď som túto zručnosť nedoviedla k dokonalosti, moja rodina veru neprotestovala, práve naopak, tešili sa, že čítam práve túto knihu,“ usmieva sa na záver.

Rubriku Diagnóza: čitateľ pre vás pripravila Michaela Dúcsová

Veronika Homolová Tóthová

*„Viem uniest
ľudskú bolesť“*

Pred niekoľkými rokmi spôsobila ošial' a dodnes silno rezonuje na slovenskom literárnom nebi. Kniha o žene, ktorá prežila strašnú dobu fašizmu s ranami na duši. Príbeh Slovenky, židovky, pani Violy Fischerovej.

Reč je o knihe *Mengeleho dievča*. Pritom jej autorka Veronika Homolová Tóthová a ani vydavateľstvo, ktoré knihu vydalo, nepredpokladali taký úspech.

„Bolo to pre nás s pani Violou veľkým prekvapením,“ spomína autorka. „Ona sa ma stále pýtala, či si myslím, že niekoho bude zaujímať smutný príbeh starej ženy. Uist'ovala som ju, že kniha si iste nájde svojich čitateľov. Ale že ich bude také ohromné množstvo, to sme nepredpokladali. Na Slovensku sa kniha považuje za úspešnú, ak sa z nej predá 3-tisíc kusov. To sa z Mengeleho dievčat'a predalo za päť dní. Dnes je to viac ako 90-tisíc len na Slovensku, ďalšie desaťtisíce v iných jazykoch.“

V. Homolová Tóthová sa teší každému novému čitateľovi, lebo vlna záujmu o príbeh neklesá, práve naopak, nových čitateľov pribúda. Podľa reakcií, ktoré na knihu zaznamenáva, si v nej každý nájde časť, ktorá v ňom rezonuje. *„Najstarší čitatelia mi píšu, ako si so záujmom prečítali, ako sa kedysi žilo, ako mladí muži dvorili slečnám, akú úctu si prejavovali členovia rodiny, ale aj neznámi ľudia. Mladší čitatelia sa čudujú, ako je možné, že sa pani Violy žiadna z jej kamarátok nezastala, prečo sa k nim, keď sa vrátili, chovala časť spoločnosti stále veľmi odmietavo a hrubo. Čitatelia veľmi oceňujú, že sa z knihy dozvedia aj o živote po vojne.“*

Kniha *Mengeleho dievča* je jednou zo záplavy vojnových kníh, ktoré sa na trh dostali v posledných rokoch. Napriek tomu sa nestratila v dave ani vtedy a „vyčnieva“ ešte aj teraz. V čom podľa autorky tkvie jej tajomstvo? Ako sama hovorí, zrejme to bude v tom, že pani Viola zo seba nerobila hrdinku a zároveň sa nesnažila čitateľa chrániť. Každý, kto knihu čítal, iste vie, že sú v nej silné momenty, ktoré neraz donútili čitateľa knihu odložiť a predýchať to. *„Ona síce tou hrdinkou bola, veď už len útek z pochodu smrti bol veľkým hrdinstvom. Vďaka nemu zachránila ďalšie tri ženy. Ale zároveň sa nehanbila priznať, že ju to, čo sa jej a jej rodine stalo, zlomilo. Že jej to roztrhalo dušu a nebola z tých, ktorí prežili koncentračný tábor ako akt odporu, s myšlienkou: ‚Vy ste ma tu uväznili, tak ja vám ukážem a just to prežijem!‘*

Poznala som aj takých ľudí, ale pani Viola sa nezdráhala priznať, že jej prežitie bolo len vecou náhody a šťastia. Aj preto, že sa musela zúčastniť na pseudolekárskech pokusoch, ktoré mnohé ženy neprežili.“

Budú si ich pamätat'

Často sa stáva, že v našom okolí žijú ľudia, ktorých vnímame ako susedov či príbuzných, tých, s ktorými spolupracujeme. Mnohokrát ani netušíme, aké životné príbehy ukrývajú. To je aj prípad Veroniky a pani Violy. Poznala ju totiž od detstva a aj jej manžela Juraja Fischera. *„Pre mňa boli stabilnou súčasťou Lučenca. Podobne ako vtedy ešte schátraná synagóga. Okolo nej som každý deň šla zo školy, prešla som ulicou, na ktorej bolo kedysi veľa židovských obchodov a bytov a v centre mesta, na bývalom korze, ktoré už existovalo len v spomienkach najstarších obyvateľov tohto trocha ospalého mestečka, som ich stretla. Chodili korzovať každý deň, za každého počasia. A boli neprehliadnuteľní. Pán Fischer nosil tankistickú baretku a na čiernom saku všetky vyznamenania a nášivky Československej armády, ktorá pôsobila na Západe. Pani Fischerová mala nakrátko ostrihané biele vlasy a krásne modré oči. A vždy nejakú farebnú hodvábnu šatku.“*

Keď autorka ako gymnazistka začala pracovať v mestskej televízii, natočila dokonca aj reportáž o pánovi Fischerovi, ktorý bol jedným zo štyroch Slovákov, ktorí dostali ocenenie Rytier čestnej légie.

„Nič ale vtedy nenasvedčovalo tomu, že aj pani Viola má za sebou veľmi zaujímavý, no ťaživý príbeh. Dozvedela som sa to až neskôr, niekoľko rokov po smrti pána Fischera, keď už pani Viola žila v Prahe u dcéry.“

Neskôr dostala autorka ponuku napísať príbeh z obdobia druhej svetovej vojny. Mal byť vymyslený, no počas svojej novinárskej kariéry sa stretla s toľkými skutočnými osudmi, že to odmietla a navrhla skutočný príbeh. „Volala som jej, či by súhlasila s knihou, upozornila som ju, že to bude dlhé a náročné a že sa budem musieť pýtať aj na úplné podrobnosti, aby som správne zachytila, čo chce povedať. Súhlasila. Veľmi chcela zanechať pamiatku na tých, ktorí už ten svoj príbeh rozprávať nemohli. Na svojho brata Alexa, milovaných rodičov, na Annu a jej dcéry, na Ester a Juditku. Kniha vyšla v novembri 2016. Ja som za ňou cestovala do Prahy opäť v januári 2017, aby som jej povedala osobne o veľkom úspechu knihy. Bola dojatá. Chytila ma za ruky a povedala: ‚Veľmi ti ďakujem. Budú si ich pamätať.‘“

Ťažké návraty do minulosti

Spomínať na svoje vlastné dejiny je často veľmi náročné na psychiku. Vracat' sa však k takým, ktoré ostali za múrmi koncentračných táborov, musí byť veľakrát neúnosné. Ani pre poslucháča to nie je jednoduché. „Ešte predtým, ako som sa opýtala pani Violy, či by o napísanie knihy stála, som si musela v sebe ujasniť, či to zvládnem. Lebo počúvať to bolo naozaj veľmi náročné, ale oveľa, oveľa náročnejšie to bolo pre ňu – ona na tie veci nespomínala, ona ich prežívala znova, keď o nich hovorila. Spomenula si na farbu kabáta svojej mamičky, na prázdny výraz v očiach svojho otecka, keď ho videla naposledy, na odporný sladkastý zápach na rampe v Auschwitzi. Pre nás sú to len spomienky, pre ňu to bolo utrpenie, ktoré stále prežívala.“

Ako spomína autorka, niekoľkokrát, keď videla, že sa pani Violy tlačia slzy do očí alebo iba ťažko vzdychla, myslela na to, že s tým skončí, že nemá právo takto ju ďalej trápiť. Lenže to práve pani Viola nechcela. „Mala obrovské odhodlanie a silu dať do tej knihy všetko, čo si pamätala. A tak sa vždy trochu napila vody alebo čaju a povzbudila ma, aby som pokračovala.“

Vnímal to ako splatenie istého dlhu, chcela tu ten príbeh zanechať so všetkým, čo obsahoval – s tou hrôzou, bezmocnosťou, kúskami dobra a nádeje, ale najmä chcela, aby čitatelia pochopili, že sa pre nich vojna nikdy neskončila. Skončili sa síce boje, koncentráky prestali existovať, ale to, čo im vojna vzala, sa už nikdy nedalo napraviť. Žili s tým celý život.“

Vo vojnových knihách sú často najťažšími časťami práve také, ktoré sa týkajú detí. „Tá bezmocnosť rodiča, že neviete ochrániť svoje dieťa pred hladom, ubližovaním a nakoniec smrťou len preto, lebo niekto sa rozhodol, že je menejcenné a nemá právo na život, to je pocit, z ktorého sa niektoré matky v koncentračnom tábore zbláznili alebo umreli do pár dní od žiaľu. Poznala som pani, ktorá prežila len preto, lebo jej 2-ročnú dcérku niesla na rukách jej staršia príbuzná. Ešte im pomáhala vysadnúť spolu na korbu auta, že sa potom v tábore niekde nájdu. Každú noc sa jej o tom snívalo. Každú noc jej dcérka zomrela opäť a ona s tým nemohla nič urobiť. Každú noc tam chcela byť s ňou. Nedá sa od toho odosobniť. Keď píšete takúto knihu, žijete ňou, musí vami prejsť, aby to nebol len suchopárny záznam udalostí. Keď som písala o scéne pri Dunaji, musela som rukopis na dva týždne zavrieť. Nezvládla som tú ťažobu a, žiaľ, Ester, keď sa dívala za svojou dcérou. Keď ju prinútili, aby sa dívala.“

„Viem uniesť ľudskú bolesť“

V novinárskej práci sa autorka mnohokrát stretla s hrozivými ľudskými osudmi. Spracovať to v sebe, psychicky sa s tým vysporiadať a nedovoliť, aby to na človeku zanechalo následky, je často skutočný oriešok. Človek na to musí mať povahu. „Môj prastarý otec, apapa, ročník 1905, mi kedysi – ešte som bola v puberte – povedal, že viem uniesť cudziu bolesť. Mojou psychohygienou sú múzeá a galérie – krása, zručnosť, obdivovanie toho, čo umenie dokáže. Keď mi je veľmi ťažko, najviac mi vie pomôcť, keď šoférujem, pustím si Hanu Hegerovú, Martu Kubišovú alebo Hapku a Horáčka a spievam si s nimi. Preto musím byť vtedy sama, lebo spievam príšerne falošne,“ smeje sa. „Pre mňa je to dar. To, že moji respondenti sú ochotní sa mi zveriť, to je obrovská dôvera z ich strany. Každý jeden z nich ma niečo naučil. Tou najväčšou lekciou pre mňa bolo, že všetci nakoniec odpustili. Ale nie preto, že by ich o odpustenie požiadal niektorý z ich trýzniteľov. Odpustili, keď sa im narodili deti a pochopili, že s tou nenávisťou v srdci by ich

nemohli láskyplne vychovávať. Z tých osemdesiatich ľudí, ktorých som poznala, neodpustila iba jedna. Preto, že jej väzňatelia neublížili najviac jej, ale jej malej dcére. A to neodpustí žiadna mama.“

Mama milovala Gabčíka

Tak znie názov ďalšieho titulu z pera V. Homolovej Tóthovej. Tejto téme sa venuje už viac ako desať rokov a podľa nej by sme o nej mali vedieť oveľa viac, ako bežne vieme. „Pre mňa je Gabčíkov príbeh srdcovou záležitosťou. To, čo dokázali spolu s Janom Kubišom, sa nepodarilo nikomu inému. Nikto iný nezasiahol nacistov tak vysoko. Heydrich bol v nacistickej mašinérii číslo tri, po Himmlerovi a Hitlerovi. To, že sa im to podarilo, je ale nielen ich zásluha. Je to aj zásluha takmer 300 ľudí, ktorí parašutistom – v Prahe ich pôsobilo sedem – vtedy pomáhali. Ukryvali ich u seba, dávali im potraviny, čo bolo veľmi ťažké, lebo už existoval lístkový pridelový systém, vybavovali im falošné legitimácie, ukryvali zbrane. Do odboja bolo zapojených aj veľa žien. Jednou z nich bola Anna Malinová, ktorá Gabčíka u seba ukryla. Bola mladá vdova, mala vtedy trojročnú dcérku. Medzi ňou a Jozefom sa vyvinul vzťah.“

O tomto vzťahu, ale najmä o tom, prečo bola Anna za pomoc parašutistom popravená, a taktiež o tom, ako to ovplyvnilo život jej malej dcéry, autorke porozprávala ona sama. „Volá sa Alena Voštová, a aj keď jej život bol veľmi ťažký, je na mamu za to, ako sa zachovala v tých hrozných časoch, veľmi hrdá. Na Annu sa nespravodlivo zabudlo. Práve preto som veľmi chcela o nej napísať a onedlho by mal byť hotový aj dokumentárny film. Významní historici a bádatelia, ktorí sa zaoberajú tzv. heydrichiádou, o Anne hovoria, že jej úloha pri úspešnom atentáte bola veľmi veľká a bez nej by to mal Gabčík oveľa ťažšie.“

Ďalšie zabudnuté ženy

Ruky na skle. Silný názov a ešte silnejšia predstava, ak viete, o čo ide. O poslednú spomienku detí na svojich rodičov, ktorí stáli na peróne a posielali svoje deti do bezpečia. Malé ruky pritískali na sklo, aby tie svoje mohli dať z druhej strany ich rodičia. Dokument o Wintonových deťoch, ktoré dostali meno po svojom záchrancovi.

Ako to však býva, história nám znova zakryla tých, bez ktorých by Nicholas nič nedosiahol. Film je spomienkou piatich takýchto detí na svojich rodičov. „*Nicholas Winton bol v ich záchrane veľmi dôležitý, bez toho, že našiel v Británii rodiny ochotné vziať si tieto deti do starostlivosti, by nemohli vycestovať. A tie rodiny hľadal práve on, dával inzeráty do novín, posielal záujemcom fotografie, aby si podľa nich vybrali niektoré dieťa. Ale samotná myšlienka a organizácia týchto transportov nie je jeho. On do Protektorátu prišiel ako mladý muž na pár týždňov pomôcť. Myšlienka záchrany týchto detí a aj zorganizovanie transportov ale patrí Marie Schmolckovej a Hane Steinerovej. Marie bola ľudsko-právna aktivistka židovského pôvodu. Ona, spolu s ďalšími ľuďmi, ako napr. Doreen Warrinerová či Bill Barazetti, organizovali samotné transporty. Kým bol Nicholas Winton v Prahe, robil asistenta práve Doreen Warrinerovej.*“

Marie po vypuknutí vojny nacisti väznili, nemala prístup k inzulínu, ktorý ako silná diabetička potrebovala. Keď ju prepustili, odcestovala s vážne podlomeným zdravím do Londýna, kde sa snažila dohodnúť ďalšiu pomoc, ale po pár mesiacoch zomrela. Na jej pohrebe rečnil Jan Masaryk a hovoril, že na túto ženu nesmieme nikdy zabudnúť a jej pozostatky budú po vojne prevezené do obnoveného Československa.

„*Dnes o Marie takmer nikto nevie a netušíme ani, kde je jej hrob. To je ďalšia zo žien, hrdiniek, na ktorú sme zabudli. Na premiére filmu v Londýne za mnou prišiel syn sira Wintona, Nick. A povedal mi, že jeho otcovi by sa film veľmi páčil, lebo vystihol, čo on sám vždy chcel zdôrazniť. Žiaľ, väčšina detí sa už so svojimi rodičmi nikdy nestretla, zahynuli počas holokaustu. Ako v našom filme hovorí jedna zo zachránených – aspoň ich v plynovej komore hriala myšlienka, že deti sú v bezpečí.*“

Novodobý nacizmus

V posledných rokoch sa stále častejšie ozývajú popierači holokaustu, a hoci sme si mysleli, že fašizmus a všetko s ním spojené patrí už iba dejinám, nie je to pravda. Autori vojnových kníh či preživší zažívajú na svojich besedách rôzne veci. Jednu výraznú zažila i autorka. Na jednom stretnutí so študentmi sedel vzadu 15-ročný chalan, ktorý neustále nesúhlasne krútil hlavou. Napokon sa prihlásil s otázkou. „*Pred všetkými spolužiakmi sa ma opýtal, koľkokrát som pri písaní plakala, lebo on pri čítaní plakal trikrát. A potom mi v súkromí vysvetlil, že tou hlavou krútil, lebo stále nevie pochopiť, že bol niekto ochotný takto ubližovať iným ľuďom.*“ Nárast popularity extrémistických strán však považuje za problém, ktorý je potrebné riešiť. Najmä nadužívanie označenia nacizmus, nacista.

„Kedysi to bola naozaj tvrdá nadávka, ktorá patrila len tomu, kto sa k tejto ideológii hlásil. A oni sa ju snažia zmäkčiť, zmenšiť jej význam, a tak ňou označujú tých, ktorí s touto ideológiou nemajú nič spoločné a, naopak, sú proti nej. Ale používajú to označenie ako takú guľu z blata – keď ju vy hádžete po nás, tak aj my budeme po vás a budeme rovnako špinaví. Nie je to v poriadku, je to prekročenie tabu, ktoré tu platilo desaťročia po vojne, a preživším to veľmi prekáža a ubližuje.“

Autorka momentálne zbiera materiál na ďalšiu knihu z tohto obdobia. Opäť to bude skutočný príbeh, tentokrát rodiny z Prešova. „Chcem na ňom ukázať, že ten obľúbený argument popieračov a ospravedlňovačov, že ministerstvá a prezident udeľovali výnimky, ešte neznamená, že tých ľudí tá výnimka aj reálne zachránila. V tejto rodine mali výnimku aj otec, aj mama, slovenské hospodárstvo ich ako lekára a farmaceutku potrebovalo. Napriek tomu vojnu prežila len mama a mladší syn.“

Rubriku Knihopísaci pre vás pripravila
 Michaela Dúcsová

Jeden z nás klame

V knihe vystupuje 5 postáv. Bronwyn, slušná žiačka s výborným prospěchom, ktorá nikdy neporušila žiadne pravidlo. Je z bohatej rodiny a má perfektný život. Cooper je talentovaný baseballista s veľmi populárnym profilom na škole. Nate má za sebou dlhý kriminálny register, predáva drogy a žije v nefunkčnej rodine. Addy je populárna kráľovná školy, ktorá chodí s kráľom Jakeom. Ako posledný je Simon, ktorý je otrávený. Simon je na škole dobre známy, no nie v dobrom zmysle. Spravuje aplikáciu na klebety, ktorá má vždy pravdivé zdroje. Napriek tomu, že neuvádza celé mená, vždy sa vie, o koho ide, a život skomplikoval už viacerým teenagerom. Všetci piati sú jedného dňa suspendovaní. Počas ich plnenia trestu sa stane autonehoda. Všetci idú k oknu a učiteľ ide von. Keď sa vráti, vidí, že Simon umiera na alergický záchvat. Na ďalší deň sú všetci žiaci obvinení, pretože podľa dôkazov sa ukáže, že to nebola nehoda. Ich život sa stáva peklom. Každý deň sa na nich zazerá, sú vypočúvaní políciou. Po niekoľkých dňoch je na Simonovej aplikácii zverejnený posledný post, ktorý už nestihol. To je aj hlavný dôkaz ich viny. Vysvitne, že Bronwyn mala stiahnuté všetky testy z chémie. Addy podviedla Jakea. Cooper vraj bral steroidy (neskôr zistíme, že to nie je jeho hlavné tajomstvo) a Nate je drogový díler (nič nové). Kniha je písaná zo 4 uhlov pohľadov. V knihe sú aj postavy Janae (Simonova najlepšia kamarátka, ktorá je v depresiách), Maeave (sestra Bronwyn), Ashton (sestra Addy). Matka Natea, o ktorej sa myslelo, že je mŕtva. Zakaždým vyjdú na povrch nové tajomstvá. Posledná kvapka je, keď zavrú Natea. Bronwyn mu vybaví právnika Eliho – v televízii sa podieľa na show, ktorá sa zaoberá vraždami, neskôr ma románik s Ashton. Bronwyn a Naeta sú do seba zahľadení už od základnej školy, teraz majú aj románik. „Murder club“, ako si hovoria, sa stretáva, snažia sa zistiť, kto zabil Simona. Pri pátraní pomáha aj Kris (priateľ Coopera – to je jeho hlavné tajomstvo). Zistia, že Simon sa zabil sám, vo veľkom štýle, potvrdí to Janae. Jake a Janae boli spolupáchateľmi. Jake sa chcel pomstiť Addy, lebo ho podviedla. Kniha sa končí happyendom.

Kniha *Jeden z nás klame* vás vtiahne hlboko do deja. Počas čítania sa cítite ako detektív, snažíte sa prísť na to, kto zabil Simona. Simon zomrie nie náhodou počas suspendácie v miestnosti s Addy, Bronwyn, Nateom a Cooperom.

S každou kapitolou odhalíte nové tajomstvá, drámy a taktiež klebety. Záver knihy je šokujúci, nad knihou budete ešte dlho rozmyšľať. Odporúčam ju teenagerom aj mladistvým, je písaná elegantne, s humorom a drámou.

Recenziu na knihu *Jeden z nás klame* od Karen M. McManusovej pre vás pripravila

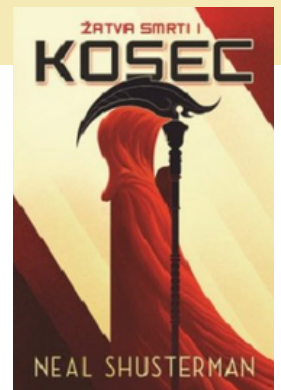

Šárka Vráželová

ambasádorka

Knižnice pre mládež mesta Košice

Kosec

Kosec od Neala Shustermana je kniha, ktorú mi trvalo prečítať trochu dlhšie než iné knihy. Asi preto, že som ju stále odkladala a potom sa k nej vracala. Totiž, miestami je kniha nesmierne pútavá a pohltí čitateľa, no sú tam aj nudnejšie pasáže.

No aj napriek tomu som sa prichytila, že túto knihu odporúčam ľuďom, len tak pri rozhovoroch. Napríklad: kamarát sa so mnou hádal, že byť nesmrtelným by bolo úplne super. A moja reakcia? Prečítaj si *Kosca* od Neala Shustermana a uvidíš.

Jedna vec, ktorú musím vyzdvihnúť, je world building. Všetko je dokonale premyslené a prešpekulované, vidno, že autor si dal naozaj záležať a myslel na všetko. No zároveň ani nešiel príliš do detailov a nepocíťoval potrebu podrobne opísať, aký

kanalizačný systém ľudí v budúcnosti používajú, ako niekto iný (pozerám sa na teba, Tolkien). Taktiež sa mi páči, že nám všetky detaily o tom svete nepovedal hneď na prvých stranách, ale postupne nám z neho odkrýval viac a viac.

No na druhej strane je aj vec, ktorú mu musím vytknúť, a to sú hlavné postavy. Mala som pri nich pocit, že obaja sú úplne rovnakí – nemastní, neslaní. Prečítala som o nich viac než štyristo strán, no aj tak vám o nich neviem povedať vôbec nič ani vymenovať jedinú ich charakterovú črtu. A preto som sa ani nemohla vcítiť do ich príbehu. Dookola mi bolo hovorené, že sú do seba zaľúbení, no necítila som to. Na konci, keď jej on povedal, že ju miluje, prišlo to ako blesk z jasného neba a, úprimne, trochu od veci. Aj celá tá zápleтка „sú do seba zaľúbení, ale nemôžu byť spolu, lebo jeden musí druhého zabiť“ mi pripadá strašne obohraná a klišé. Tým nechcem povedať, že autor nevie písať postavy, to nie. Sú iné postavy v príbehu, ktoré sú lepšie napísané, napríklad postavy koscov alebo dokonca aj náhodných spolužiakov hlavných postáv. Len z nejakého dôvodu si na hlavných postavách nedal až tak záležať, čo je škoda. Čítalo by sa to oveľa lepšie, keby sa dalo s postavami lepšie stotožniť a vcítiť sa do nich.

Ale celkovo túto knihu odporúčam, ak máte radi sci-fi a zamýšľanie sa nad „čo by bolo, keby“, určite po nej siahnite.

Recenziu na knihu *Kosec* of Neala Shustermana pre vás pripravila

Julka Jakubeková

ambasádorka

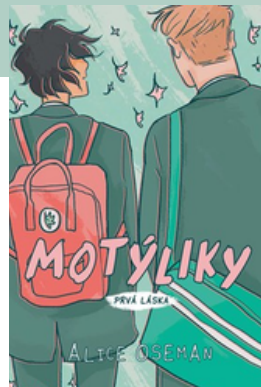
Knižnice pre mládež mesta Košice

Podcast **BookTalks s ambasádorkami** prináša každý mesiac tipy na čítanie, zaujímavé témy a hostí (nielen) zo sveta kníh.

Vypočúť si ho môžete na [spotify.com/BookTalkssambasadorkami](https://open.spotify.com/show/BookTalkssambasadorkami).

Roztopí aj najsmutnejšie myšlienky

Poznáte to, keď proste dostanete čitateľský blok a nedokážete dokončiť ani jednu knihu. Prosím, predstavujem vám *Motýlinky* – liek na túto zákernú literárnu chorobu.

Tento príbeh je neskutočne zlatý. Hlavne pre vzťah, ktorý je svojím spôsobom neskutočne obyčajný – a presne to je na ňom magické. Proste cítite, ako vám je dobre, pretože pri nich sa cítite, akoby na vás oni dvaja hodili deku, dali do ruky horúce kakao a povedali vám, že už nič zlé sa nestane. To je naozaj vzácne kúzlo kníh.

Aj celá linka je jednoduchá, naozaj tu nečakajte šokujúce zvraty. Zamerajte sa na tú atmosféru, teda pokoj a lásku, ktoré sa z toho šíria. Verte mi, stojí to za to. Spomalíte a možno znovu zažijete ten pocit, keď vám v bruchu od šťastia (alebo lásky) poletujú motýlinky.

Motýlinky, to je liek na zlú náladu a smutné obdobia – proste zahreje vašu dušu, prinúti vás usmievať sa od ucha k uchu. Či už ako seriál, alebo komiks

Recenziu na knihu *Motýlinky* od Alice Osemanovej pre vás pripravila

Diana Kováčová

ambasádorka

Knižnice pre mládež mesta Košice

Definícia v slovníku:

Knihomol' – kto veľa číta alebo študuje (obyčajne na úkor iných činností)

Čitatelia sa delia do niekoľkých kategórií. Detskí „čítači“, ktorí v detstve prečítajú všetko možné a dychtivo hltajú písmenká. Štatistiky však vravia, že okolo trinásteho roku života prichádza zlom a mnohí prestávajú čítať. Je za tým množstvo dôvodov – od toho, že dospievajú, majú iné záľuby, otvárajú sa im nové možnosti alebo len nenaďabili na tú správnu knihu, ktorá by ich premosťovala do young adult literatúry. Potom sú tu však aj takí jedinci, ktorí bez knihy nespravia krok, berú si ju aj do postele (niektorí aj na záchod) a je ich najlepším priateľom života, odkedy sa naučia čítať až po starobu. Takýmto jedincom hovoríme knihomoli, knihomili, knihodraci, knihomaniaci, librofilii, bibliofilii a bývajú častovaní aj inými výrazmi. Byť knihomol'om nie je však čosi, čo sa nosí iba v skutočnom svete, v tých knižných je knihomol'ov ako maku. Medzi malými i veľkými. Tak schválne, určite niektorý z nich zapadá do vašej vekovej kategórie, a ak máte krátkodobú či dlhodobú čítaciu krízu, možno vás z nej vytrhne práve on. Ak teda práve nebude čítať...

PAPIEROVÍ KNIHOMOLI alebo ČÍTAM V KNIHE – NERUŠIŤ!

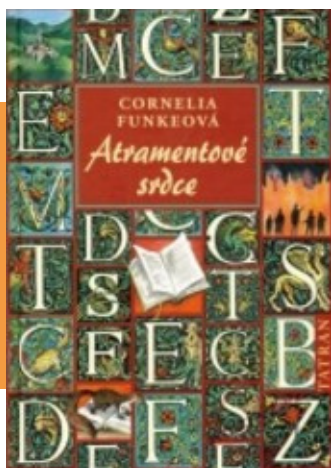
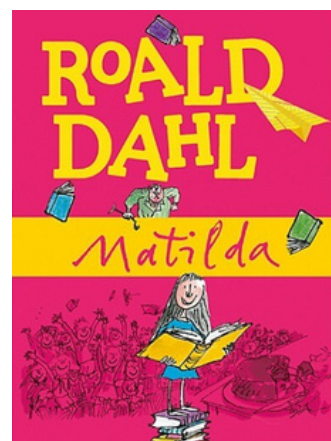
NA KRÍDLACH PRÍBEHOV 5+**Samko**

Samko ešte nevedel hovoriť, ale bol presvedčený, že je predurčený na lietanie. Ako rásť, nezmieril sa s tým, že ľudia nelietajú, a pokúšal sa vyrobiť si krídla alebo lietacie stroje. Mal skutočne šťastie, že ho stále niekto zachytil. No lietat' sa, prirodzene, nenaučil. Až mu raz mama dala do ruky knihu. To bola vec! Samko sa do nej ponoril a potom do ďalšej a ďalšej. A čuduj sa svete, zistil, že sa s príbehmi dá lietat'! A nielen to. Nielen že dokázal vďaka neustále sa rozvíjajúcej fantázii lietat', žil dokonca v Afrike alebo na dne mora. Toto poznanie spôsobilo, že čítal čoraz viac, a kníh okolo neho i pod ním pribúdalo. A či napokon dokázal lietat' aj skutočne? To zistíte, keď si prečítate jeho príbeh.

MATILDA 7+

Matilda

Toto dievčatko je výnimočné. Má neobyčajný osud a knihomoľkou sa stalo, takpovediac, nedobrovoľne. Viete si predstaviť zlý svet, kde je malé dievčatko odkázané samo na seba, lebo ho rodičia ignorujú? V najbezútešnejších chvíľach svojho života objaví knihu. Nevie, čo s ňou, a tak si ju prečíta. A stane sa zázrak. Jej svet sa rozjasní. Vďaka knihám uniká zo svojho strašidelného sveta a dokonca objaví celú knižnicu, do ktorej sa zapíše, a číta a číta a číta. S každou prečítanou knižkou sa stáva silnejšou a múdrejšou. Že v sebe objaví neobyčajné schopnosti, je už len knižný bonus. Tak ako? Máte odvahu zoznámiť sa s Matildou?

ATRAMENTOVÉ SRDCE 10+

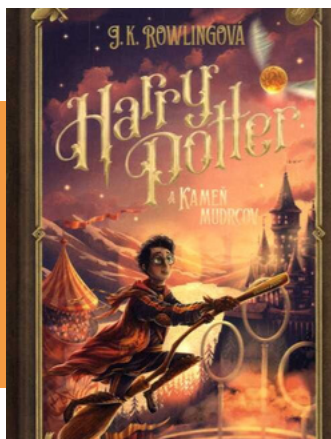
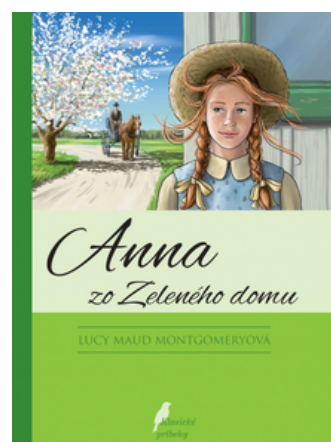
Meggie

Meggie je knihomoľka, ktorá nielenže lásku ku knihám podedila, ale doslova žije knihami a v knihách. Desaťročná dievča je dcérou kníhviazača a spolu s otcom odchádza do krásneho starého sídla svojej tety, kde objaví famóznú knižnicu plnú kníh. Lenže Meggie nie je len taká hocijaká knihomoľka, má totiž neobyčajný dar. Ak číta nahlas, dokáže vyčítať postavy z príbehov do skutočného sveta a nie vždy je to sranda. Veď si len predstavte, čo by sa stalo, keby sa v našom svete usalasil nejaký drak z rozprávok alebo nejaký horší tvor z dospeláckych príbehov. Ako to však býva, knihy nie sú len na oddych, formujú a robia nás odvážnejšími. I Meggie sa vďaka čítaniu pustí do dobrodružstiev, na ktoré by si možno inak vôbec netrúfla.

ANNA ZO ZELENÉHO DOMU 11+

Anna

Toto dievča má večne hlavu v oblakoch. Vďaka knihám. No práve knihy jej pomôžu najviac v ťažkých časoch, pretože dávajú jej fantázii krídla, kým sa zo škaredého káčatka premení na krásnu labuť, hoci je na dne zúfalstva zo svojich ryšavých vlasov a iných vecí. Anna je sirota a v sirotinci či v pestúnskej rodine nechcú, aby sa vzdelávala, pretože to považujú za zbytočné. Dievča v jej veku má pracovať, byť poslušné a robiť, čo sa mu povie. Nemá sa zaoberať taľafatkami. Nám sa to dnes zdá možno čudné, no nie vždy boli časy, čo priali vzdelaniu žien, ku ktorému čítanie rozhodne patrí. A preto jedným z poučení z kníh o Anne Shirleyovej rozhodne ostáva aj to, že čítanie a vzdelanie je v súčasnosti pre dievčatá a ženy privilegiom.

HARRY POTTER A KAMEŇ MUDRCOV 11+

Hermiona

„Harry, bez nej by sme neprežili ani tri dni. Toto jej, prosím, nehovor.“ Jedna z pamätných viet Ronalda Weasleyho na adresu členky Golden tria Hermiony Grangerovej. Skalní fanúšikovia tejto ságy vedia, že Harry s Ronom by zrejme neprežili ani prvý diel, nebyť vedomostí kamarátky, ktorá dávala pozor na herbológiu a vedela, že rastlina diabolské osídlo ich prestane zvierat', keď ju ožiari svetelný lúč. Hermiona je absolútny knižný knihomoľ. Lenže vďaka tejto svojej záľube nemá iba dobré známky v škole, knihy ju učia i to, ako často vytiahnuť priateľov z rôznych šlamastík, a dokážu omnoho viac. Vďaka nim je Hermiona jednou z najmúdrejších čarodejník svojej doby napriek tomu, že má za rodičov muklov. Že ste toto slovo ešte nepočuli? Tak sa začítajte a objavíte aj iné cudzie výrazy.

ZLODEJKA KNÍH 12+

Liesel

Nie každý knihomol si svoju zálubu môže pestovať v mierových časoch, v útulných knižniciach či sediac v obľúbenom kresle. Liesel je dievča, ktoré sa narodilo do vojnových čias, dokonca do takých, v ktorých sa knihy pálili a v ktorých režim rozhodoval o tom, čo sa bude čítať. To, čo bolo označené ako zakázané, malo ľahnúť popolom. A tak sa z Liesel – knihomolky stáva Liesel – zlodějka. Mnohé knihy číta potajomky, lebo boli označené ako zakázané, pretože sa režim bál, že by po nich mohli ľudia viac sami rozmýšľať, a to je v totalitných časoch neprípustné. (Ďalšie cudzie slovo? Stačí otvoriť knihu.) Príbehy a čítanie Liesel pretvárajú z obyčajnej dievčiny na dievčinu múdru a sčítanú. Aj vďaka knihám vie, že ľudia nie sú iba dobrí a zlí či to, že ak sa niekto ukrýva v pivnici, má na to dôvod a treba mu pomôcť. Prirodzene, aj vďaka knihám, pochopí omnoho viac.

KRONIKY PRACHU 14+

Animant

Už pri Anne sme si povedali, ako to bolo so vzdelaním žien kedysi. Animant žije v 19. storočí a to bolo iba nedávno. Poslaním mladého dievčať a bolo nájsť si dobrú partiu, ako sa hovorilo. I matka Animant sa snaží, aby sa dievča zaujímalo viac o svoju garderóbu ako o knihy. Pokúša sa vzbudiť u nej záujem o plesy a bály, aby si našla dobrého manžela. Lenže Ani prevracia očami, fučí ako správna teenagerka a natruc mame počúva za dverami a zo všetkého najradšej číta. A číta veľa. Lenže knihy sú nielen zdrojom zábavy, ale aj poznania akéhokoľvek druhu. Ani sa zamiluje. Jej vyvoleným sa však nestane pekný chlapík z plesu, ktorý jej imponuje pre jej pekné oči. Ale priamo hlavný knihovník. Sčítaný a inteligentný muž, s ktorým si Animant určite bude mať čo povedať. Povedzme si priamo, ak by nebolo jej veľkej záluby, nedostala by prácu

v knižnici a na plese by ju rodičia zoznámili s jej budúcim manželom, ktorý by (v tých časoch) mohol byť pokojne dvakrát taký starý ako ona, možno i taký ťažký a vôbec by si nemuseli rozumieť. Podstatnejšie by bolo, že by mal bezchybný oblek a vlastnil zo tri továrne napríklad na výrobu mydiel či porcelánu. Strašná predstava? Vitajte v realite 19. storočia pre ženu.

INTROVERTKA V HLUČNÉM SVĚTĚ 14 +

Debbie

Zasa sme v problémovom veku. ☺ V prípade tejto knihy nielen veku, ale aj okolitého sveta. Väčšina knihomolov slovo introvert dobre pozná, aj keď dievčina teda žiadny introvert nie je. Knižka je spracovaná ako komiks, teda môže byť fajn mostíkom od detskej literatúry k tej pre mládež. Debbie, hlavná postava tejto knihy, si raj predstavuje ako tiché miesto, kde si pod dekou môže čítať obľúbenú knihu a popíjať pri tom horúci nápoj. Idyla. Lenže niekedy treba z toho malého sveta vyliezť do veľkého a to je často problém. Ako teda spojiť introvertný svet so svetom vonku? Debbie vám dá zopár užitočných rád. Prečo? Pretože nie je len hlavnou postavou, ale aj autorkou knihy. A keďže je introvertka a knihomolka, podobní jedinci sa s ňou iste ľahko stotožnia.

Ak ste došli až na koniec článku, snád' existuje aspoň malá šanca, že sa z niektorej z hlavných postáv z vyššie spomenutých kníh môže stať váš BFF. Pretože my knihomoli vieme, že takýchto priateľov, ktorí nám rôznymi spôsobmi pomáhajú nielen v ťažkých časoch, nájdete v knihách viac. Omnoho, omnoho viac.

Rubriku V knižnom brlohu pre vás pripravila *Michaela Dúcová*

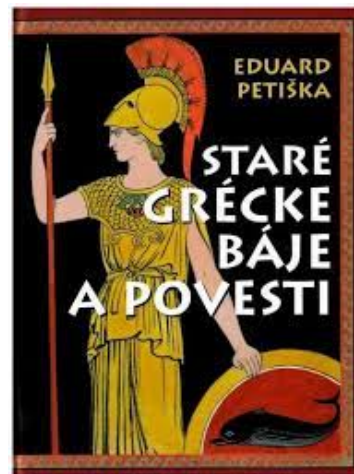
Čo číta... kráľovná detských čitateľov

Knižnica pre mládež mesta Košice každoročnou voľbou kráľa detských čitateľov dáva priestor mladým knihomilom stať sa pre iných čitateľským vzorom. K poslednej voľbe v našej knižnici došlo len nedávno. Kráľovského žezla sa ujal **Gregor Černický zo ZŠ Bruselská 18, Košice**, ktorý v kresle vystriedal Martinu Rušinovú zo ZŠ Fábryho 44.

Martinka má síce dokraľované, my sme sa ale rozhodli dať jej ešte raz priestor, aby sa s nami podelila o svoje aktuálne knižné odporúčania či tipy na knihy, ku ktorým sa oplatí vrátiť. A možno to bude tiež taká jej definitívna rozlúčka s kráľovským titulom.

Tak, Martinka, prezrad', čo odporúčaš, respektíve neodporúčaš tentokrát.

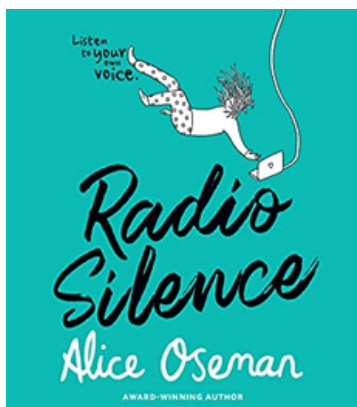
Momentálne mám na policičke veľa kníh, ktoré sa chystám ešte prečítať. Aj tak som si našla čas a znova siahla po už prečítanej. Je to kniha *Staré grécke báje a povesti*, ktorú mám veľmi rada, a páči sa mi, že má aj mapu. Oblubujem knihy s mapami, myslím, že sa preto dá v nich ľahšie orientovať. V tejto knihe je veľa klasických príbehov o bohoch, hrdinoch, ale aj o mýtických stvoreníach. Mojimi obľúbenými sú o Erosovi a Psyche, o Oidipovi a Antigone. Mojou asi najväčšou srdcovkou je tá o Teseovi, ktorý zachránil Aténčanov tým, že zabije Minotaura. Pripadá mi však trochu smutné, že zo žiaľu nad tým, že Ariadna sa s nimi nevracia do Atén, zabudla posádka podľa dohody vymeniť čierne plachty za biele. To malo za následok smrť kráľa Aegea, ktorý, mysliac si, že jeho syn je mŕtvy, sa vrhol z veže do mora. Ale čo už, aspoň po ňom pomenovali more.

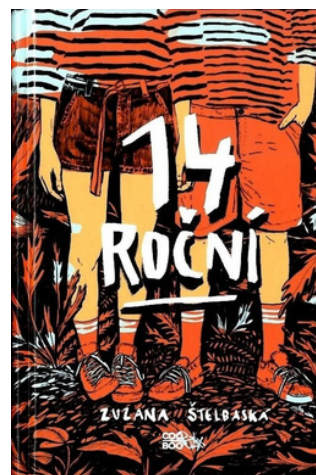
Následne som prečítala knihu *Nože a iné chladné zbrane* od Ing. Alojza Drábka. Túto knihu som si kúpila, lebo oblubujem nože a niekoľko ich aj vlastním. V knihe sa dá nájsť v podstate všetko o nožoch. Cez jeho časti až po pár tipov, kde sa dá taký nôž kúpiť. Ja mám najradšej dýky, ale zaujali ma tam i mačety a nejaké poľovnícke nože. Najviac asi bulharský „balkánsky jatagan“ zo sedemdesiatych rokov, ktorý patrí medzi zberateľské nože. Nevieam, ako veľmi je vzácny, ale je nesmierne pekný. Najradšej študujem kapitoly o vojenských krátkych chladných zbraniach, sú tam hlavne bodáky, útočné nože a kordíky alebo aj poľovnícke nože. Najviac sa mi zapáčil asi nôž od nožiara Dušana Víťazsku alebo fínsky národný nôž puukko. Obdivujem jeho dizajn s vyobrazeným jeleňom a to, že hrot je vyvýšený nad úroveň chrpta.

Len nedávno som dočítala knihu od Zuzany Štelbaskej s názvom *14 roční*. Našla som si ju na swape, a keďže mi ju predtým odporúčala kamarátka, naozaj som nemohla odolať. No úprimne, až tak veľmi sa mi nakoniec nepáčila. Kniha obsahuje viacero poviedok a mne sa osobne páčila nakoniec iba jedna, tá o Gregorovi. Pravdepodobne to bolo tým, že bola najbližšie k tomu, čo bežne čítam. Bola síce pomerne predvídateľná, ale aj tak za mňa tou najlepšou z celej knihy. Inak, tú o Juno som vôbec nepochopila a tá o Cyrilovi ma začala nudiť, takže som ju ani nedočítala.

Momentálne mám rozčítanú knihu *Radio Silence* od Alice Oseman. Kamarátke, od ktorej som si ju požičala, sa veľmi páčila, takže dúfam, že aj ja budem mať z nej rovnako pozitívny dojem. Som len na začiatku a zatiaľ sa mi páči. Čítam ju v angličtine, tak ako aj tie predošlé od Alice. Zanedlho by mal tiež vyjsť seriál *Heartstopper*, a keďže sa naň teším, asi si znova prečítam tieto grafické novely, aby som mohla lepšie porozumieť jeho deju.

Martinke ďakujeme, že si našla čas a že nám prostredníctvom tohto príspevku opäť dovolila nahliadnuť do svojho čitateľského denníka. Zároveň jej touto cestou chceme popriať, aby sa jej v nastávajúcich životných etapách, aktuálne v štúdiu na strednej škole, darilo a aby ju životom vždy sprevádzalo množstvo zaujímavých knižných titulov.

Rubriku Čo číta pre vás pripravila *Viera Ristvejová*

V ďalšom čísle časopisu **Svet (z) kníh** vám prezradíme, čo číta aktuálny kráľ detských čitateľov Gregor Černický.

Odborník pod lupou:

Dávid Džiak

Čo si predstavíte, keď počujete slovo literatúra? Asi to prvé, čo vám napadne, bude kniha alebo čítanie, text. A tak ako prírodovedci skúmajú prírodu, historici to, čo sa udialo v dejinách, informatici sa zaoberajú počítačmi a programami, tak existujú literárni vedci, ktorí skúmajú práve literatúru. Možno sa to niekomu zdá zvláštne, ale texty je potrebné rozoberať, analyzovať, kritizovať, aby sa k čitateľom dostávali vhodné knihy. Obzvlášť potrebné je to pri knihách pre deti. A jedným z tých odborníkov, ktorí sa venujú práve detskej literatúre, je **Dávid Džiak**.

Dávid vyštudoval odbor učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry a etickej výchovy na Prešovskej univerzite v Prešove. Následne absolvoval doktorandské štúdium v odbore predškolská a elementárna pedagogika a získal titul PhD. (philosophiae doctor). V súčasnosti pôsobí na Katedre komunikačnej a literárnej výchovy Pedagogickej fakulty UNIPO v Prešove ako odborný asistent. Venuje sa literatúre pre deti a mládež, poézii aj próze. Je aj literárnym kritikom; píše recenzie na knihy pre deti, čím pomáha selektovať vhodné a kvalitné texty. Je spoluriešiteľom viacerých vedeckých projektov (zameraných napríklad na gýč, brak vs. umelecké hodnoty textov pre deti, čítanie, jazykové znalosti detí ap.) aj členom redakcie vedeckého časopisu *O dieťaťi, jazyku a literatúre*, ktorý vydáva Prešovská univerzita v Prešove.

Jeho články si môžete prečítať v *Bibiane*, revue o umení pre deti a mládež, aj v literárnom mesačníku *Knížná revue*. V spomínanej *Bibiane* píše o rôznych hodnotových aj tematických špecifikách textov pre deti a už v niekoľkých číslach uverejňuje príspevky rôznych literárnych vedcov v ankete *Kánony a kanóny slovenskej literatúry pre deti a mládež po roku 1989*, ktorá má za cieľ prinášať prehľad tých najprínosnejších súčasných diel pre deti a mládež. Recenziami prispieva aj na portáli *Úlet s knihou* (<https://www.uletsknihou.sk/>). Dávid Džiak je okrem toho všetkého aj spoluautorom monografie *(K)rok za (k)rokom v slovenskej literatúre pre deti a mládež: hodnotové aspekty pôvodnej poézie a prózy v rokoch 1990 – 2020*.

Meno Dávida Džiak sa však s tvorbou pre deti spája aj z tej „druhej strany“ – ako autora. Jeho básnické aj kratšie prozaické texty môžu čitatelia nájsť v časopise *Slniečko* v rubrike *Zápisník jedného chlapca*. V nich sa zamýšľa nad rôznymi témami (rodina, pravda, láska, vesmír a iné) a otázkami zapája do diskusie aj dieťa-čitateľa. Okrem toho boli Dávidove básne publikované aj v časopisoch *Fraktál*, *Dotyky* či *Vertigo* a na portáli *Knihy na dosah* (<https://knihynadosah.sk/>). Ako mladý začínajúci autor sa zúčastňoval na literárnych súťažiach a tvorivom písaní (*Medziriadky*, *Ars Šafarikiana*), ktoré ho v jeho tvorbe posúvali dopredu. Jeho básnické texty možno nájsť v kolektívnych zborníkoch *Kapitán Spomienka* a *Kráľovná*. Len pred pár mesiacmi uzrela svetlo sveta jeho prvá kniha – *Pod' do rozprávky* (ilust. Michal Souček). Ako hovorí už jej titul, kniha pozýva na stretnutie s príbehom, na aktívne zapojenie čitateľa do produkcie príbehu, a to kreslením alebo písaním, ale aj na rozmýšľanie o veciach.

Dávida Džiak sme u nás v knižnici mali ako host'a hudobno-poetického večera Poetry Jam, ktorý bol venovaný práve detskej poézii. Minulý rok sme s ním v predvianočnom čase realizovali online besedu v rámci projektu *Vianočná knižka sa otvára* a tento rok bol súčasťou nášho festivalu *Rozčítajme Košice*. Predstavil sa žiakom ZŠ Gemerská 2 a ZŠ Hroncova 23 v Košiciach na interaktívnych besedách a bol takisto hosťom na Literárnom večeri u nás v LitParku. Tešíme sa, že sme s Dávidom rozvinuli spoluprácu, veríme, že bude intenzívne pokračovať. A hoci sám seba (zatiaľ) nie veľmi rád označuje slovom „spisovateľ“, sme veľmi potešení, že je súčasťou spisovateľskej komunity, ktorú medzi sebou radi vítame. Dôkazom toho bolo napokon aj veľké nadšenie učiteľov a žiakov, medzi ktorých počas festivalu zavítal... :-)

Rubriku Odborník pod lupou pre vás pripravila
Dominika Petáková

Nové časopisy v našom fonde II.

V minulom čísle časopisu sme vám predstavili nové prírastky našich periodík. Tentokrát vám ponúkame prehľad ďalších noviniek...

Nahliadnite do sveta podnikateľov či inovátorov

Pre nikoho hádam nie je novinkou fakt, že sa v dnešnej dobe treba poriadne „obracat“. Svet zahlcujú spoločenské, geopolitické a najmä z toho vyplývajúce ekonomické problémy. Čoraz viac ľudí začína uvažovať o podnikaní, investovaní (v dnešnej dobe najmä do kryptomien), kúpe nehnuteľnosti atď. a určite padne vhod prečítať si o tom, zozbierať informácie, pozrieť sa na príbehy úspešných ľudí či firmy a skúsiť sa nimi inšpirovať. Presne to ponúka na jednom mieste mesačník *Forbes*. Jeho história siaha až do roku 1917 a vydávať ho začala americká rovnomená spoločnosť, ktorá je známa aj svojimi rebríčkami a zoznamami najbohatších a najúspešnejších ľudí sveta. Na Slovensku vychádza od roku 2010. Medzi jeho nosné témy patria biznis a podnikanie, technológie a inovácie, vzdelávanie či motivácia. Dočítate sa však aj o cestovaní, architektúre a histórii a v každom čísle sú rozhovory so zaujímavými ľuďmi, ktorí dosiahli významné úspechy. Získate taktiež prehľad o úspešných startupoch, a ako to už býva, časopis sa nevyhýba ani aktuálnym témam.

Poteší najmä kulinárov

„Dobre žijem, dobre jem.“ To je motto, ktoré nájdete na obálke časopisu *F.O.O.D.*, ktorý je – ako inak – o jedle. Nájdete v ňom skvelé recepty, tradičné aj moderné, kalorickejšie aj tie zdravšie. Potešia vás a určite namotivujú na varenie či pečenie fotografie hotových jedál v zmysle čoraz populárnejšieho foodstylingu. Nájdete tu tipy na rôzne kuchynské pomôcky a spotrebiče, triky a dobré rady týkajúce sa prípravy jedál. Redaktori prinášajú pravidelné rubriky, medzi ktoré patrí *F.O.O.D.* bedeker spájajúci jedlo s krajinou pôvodu, cestovaním, rubriku Pre deti, ktorá obsahuje recepty jedál, ktoré zvládnu aj najmenší a ktoré ich prilákajú aj vizuálne, rubriku Sezóna s receptami jedál pripravovaných z aktuálne dostupných surovín a rubriku Doma zameranú na varenie pre rodinu a priateľov. Ak sa považujete za kulinárov a chcete si okrem receptov prečítať novinky a zaujímavosti z oblasti gastronómie., *F.O.O.D.* je pre vás to pravé!

Magazín o vede a technike

Centrum vedecko-technických informácií SR vydáva s podporou ministerstva školstva časopis o vede a technike *Quark*. Každý, kto sa čo i len trochu zaujíma o vedu a výskum, si tam nájde to svoje. Časopis zakaždým obsahuje úžasné články z rôznych odborov (astronómia, fyzika, biológia, architektúra, história, informatika, medicína atď.), jazykové okienko a aj úlohy na precvičovanie mozgových závitov. Spoznáte významné osobnosti vedy, prečítate si o ich výskumoch aj úspechoch, pozriete sa zblízka na vybrané technické stavby a pamiatky a budete si môcť prečítať napríklad eseje a zamyslenia mladých na rôzne vedecké témy v rubrike Čítanie. Praktický rozmer má napríklad rubrika Veda v kuchyni, kde sa na každodenné veci pozrieme z hľadiska vedy (napríklad teplo pri varení, kyseliny a ich využitie v kuchyni). Redaktori časopisu vám zakaždým ponúknu prehľad zaujímavých knižných náučných titulov a aj historický kalendár.

Čítanie na tému...

Spravodajský týždenník *Téma* pravidelne prináša informácie zo spoločenského diania u nás aj v zahraničí. Nájdete v nej zakaždým niekoľko rozhovorov s osobnosťami vedy, techniky, umenia či politiky, reportáže, udalosti pod lupou, informácie o najnovších vedeckých a technických pokrokoch, ale aj zaujímavosti z histórie. Redaktori sa venujú aj životnému štýlu, cestovaniu a zaujímavostiam zo sveta, postavám a udalostiam dejín našich aj svetových. S *Témou* sa oboznámite s aktuálnym dianím, niečo nové sa dozviete a taktiež si oddýchnete a zabavíte sa. Skvelé čítanie napríklad k ranej káve alebo počas cestovania, čo poviete?

Rubriku Listovanie pre vás pripravila
Dominika Petáková

Renáta Fučíková
Jakub a hvězdy

Kniha príbehov Renáty Fučíkovej, českej spisovateľky a ilustrátorky, hovorí o hviezdach. O ich existencii, obrazoch, ktoré vytvárajú – súhvezdiach, o tom, ako sa podľa nich ľudia už od nepamäti orientovali. Je nielen o hviezdach samotných, ale aj o ľudskom vnútri a duši. Hrdinovia z rôznych kútov sveta vás budú v knihe sprevádzať a cez svoje príbehy vás prevedú celým kalendárnym rokom. Texty v mnohom pripomínajú mýty a legendy, ide o príbehy, ktoré si vymýšľajú rodičia malého Jakuba. Kniha je navyše krásne ilustrovaná, čo z nej robí priam umelecký artefakt.

Elisenda Roca, Rocio Bonillo
Ejha, lopta! / Uh-oh, the Ball!

Dvojjazyčná obrázková kniha pripomína klasický príbeh o ťahaní repky. Malý chlapec sa hrá s loptou, až kým sa mu ju nepodarí vykopnúť príliš vysoko – ostane zakliesnená na strome. Ako ju dostane späť? Na pomoc mu postupne prichádzajú rôzni ľudia, no nikomu sa loptu dostať nepodarí napriek tomu, že každý z nich v niečom vyniká. Zvládnu to ale až vtedy, keď spoja sily. Jednoduchý príbeh zhmotňujúci heslo, že v jednote je sila, poteší všetky detičky. Pridanou hodnotou je anglický text príbehu, ktorý je hneď pod tým slovenským.

Bimba Landmann
Mapy mých pocitů

Prekrásna kniha spracúva v súčasnosti veľmi vyhľadávanú tému – emócie u detí. Na jednej strane je komiksový príbeh stvárňujúci putovanie chlapca, ktorý sa dostáva na rôzne miesta a zažíva tam rôzne situácie (ocitá sa napríklad v Zemi strachu, Zemi znechutenia, na Súostroví hanby, až nakoniec prichádza na Ostrov lásky). Na strane druhej kniha učí o tom, ako sa môžeme cítiť, ako sa s pocitmi popasovať aj kam nás môžu doviest'. Kniha si od malého čitateľa vyžaduje čítanie obrázkového príbehu, čím podporuje vizuálne vnímanie. Ilustrácie však tvoria aj veľké mapy spomenutých miest, na ktorých si s malým čitateľom môžete nachádzať rôzne menšie miesta s výstižnými pomenovaniami, o ktorých sa s nimi môžeme rozprávať (Kopce triašky, More pochybností, Veľká planina nevoľnosti, Cesta nadšenia či Ostrov sebalásky).

young
adult

Alessandro D'Avenia
Biela ako mlieko, červená ako krv

Hlavný hrdina románu, 16-ročný Leo, vníma svet a život cez farby. Nemá však rád bielu, pretože je podľa neho nekonečná, predstavuje ticho, prázdnotu a samotu a vlastne ani nie je farbou. Oproti tomu však obľubuje červenú, keďže symbolizuje život a hlavne lásku. V Leovom živote existuje dievča, Beatrice, ktorá preňho tou „červenou“ je. Ako to už býva, veci sa skomplikujú a Leo je tak postavený pred ťažké situácie. Beatrice, škola, dospievanie, život samotný... Pútavý tínedžerský román talianskeho stredoškolského profesora bol preložený do niekoľkých jazykov a existuje jeho muzikálová aj filmová adaptácia a radi si ho prečítajú určite aj dospelí. Ponorte sa do Leovho sveta, pochopte jeho vnímanie a prežite s ním emócie, ktoré často „lomcujú“ aj inými...

Jennifer Iacopelli
Zlaté dievča

Dievčenský román o mladej gymnastke Audrey prečítajú mladé čitateľky určite na jeden dych. Je, samozrejme, o kamarátstvach, prvej láske, o sklamaníach, ale najmä približuje tvrdú drinu, odhodlanie a túžbu byť tou najlepšou – získať zlatú olympijskú medailu. V ceste však Audrey stoja viaceré prekážky a čakajú ju vážne rozhodnutia. Pôjde si tvrdo za svojím cieľom alebo v niečom predsa len povolí? Vydržia kamarátstva medzi dievčatami, ktoré sa stávajú súperkami? A čo chalani? Kniha poteší príbehom dospievajúcej Audrey, ale prinesie aj pohľad na svet náročnej a často nebezpečnej gymnastiky – technika, tréningy, sústredenia, pády a zranenia, avšak aj sladký pocit víťazstva...

starší
školský
vek

beletria
pre
dospelých

Michael Crichton
Veľká vlaková lúpež

Autor svetoznámeho Jurského parku prichádza s napínavým dobrodružným príbehom inšpirovaným skutočnou udalosťou – vlakovou lúpežou z roku 1855, keď sa vo vlaku z Londýna do Folkestonu ukradlo vyše 100 kg zlata. Kniha bola v origináli publikovaná už v r. 1975 a dočkala sa aj filmového spracovania. Dej sa odohráva vo viktoriánskom Anglicku, v Londýne. Bohatý tridsiatnik, džentlmen Edward Pierce pohybujúci sa medzi boháčskou elitou aj zločincami spríada plán lúpeže storočia, krádeže prísne stráženého zlata, ktoré sa má poskytnúť vojakom bojujúcim v krymskej vojne. Dej je tajuplný, plný zvrátov, autor tak prináša napínavý príbeh, vďaka čomu je veľmi ťažké sa od knihy odtrhnúť.

beletria pre
dospelých/
cestopis

Mária Danthine Dopjerová
Francúzsko krížom-krážom
ilustr. Tina Minor

Autorka knihy je Slovenka, ktorá žije a pôsobí v Paríži. Francúzsko považuje za krajinu, v ktorej sa jej história neustále sprítomňuje cez jej obyvateľov, ale aj architektúru, tradície, jedlo či rôzne bežné produkty, ktoré využívame. V tejto knihe vynikajúcej samozrejme obsahom, ale aj prítlačivým vizuálom budete „cestovať“ po Francúzsku aj z pohodlia gauča či postele. Prečítate si o tradičných francúzskych dezertoch, ako sú makrónky či nugát, porceláne z Limoges, lyonských vankúšoch, obľúbenej dijonskej horčici aj o starožitníkoch z Isle sur la Sorgue. Ocitnete sa vo francúzskych kuchyniach, obývačkách, továrňach, ale aj na iných miestach, ktoré dýchajú históriou a hlavne francúzskou originalnosťou.

Katharina Nocun, Pia Lamberty

Falšovaná pravda. O vplyve konšpiračných teórií na naše myslenie

Žijeme v dobe, o akej sa nám hádam pred pár rokmi ani nesnívalo. Celosvetová pandémia koronavírusu. Vojna na Ukrajine. Rasizmus, diskriminácia menšín. Na svete sa objavuje množstvo problémov, a ako to už v spoločnosti býva, aj všelijaké názory a pohľady na veci. Informácie sa vďaka internetu a médiám šíria neuveriteľnou rýchlosťou. Neoverené a často prikrášené „fakty“, žiaľ, neprechádzajú takmer žiadnymi filtermi a spoločnosť sa polarizuje. A pritom stačí len vyberať si relevantné zdroje, overovať informácie vo viacerých zdrojoch, všimnúť si nelogickosti a nezmysly. Autorská dvojica – psychologička a publicistka a aktivistka – v publikácii prinášajú prehľad najznámejších konšpiračných teórií aj test toho, ako je na tom naša konšpiračná mentalita. Pomenúvajú problémy, ktoré vyplývajú z viery v konšpiračné teórie, a ich vplyv na myslenie každého z nás.

náučná
literatúra

beletria pre
dospelých

Simone de Beauvoir
Nerozlučné

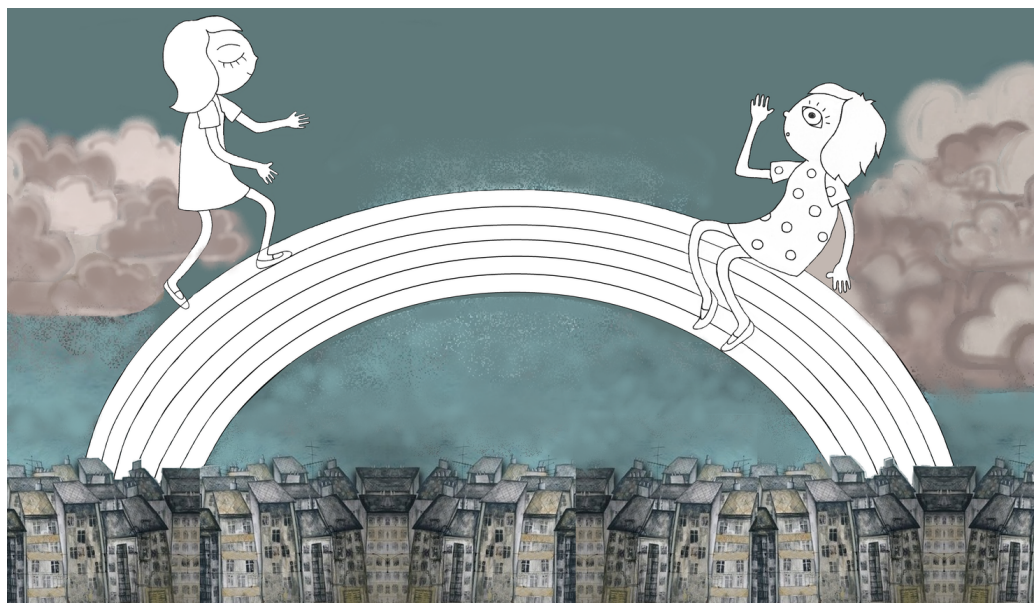
Možno vám niečo hovorí meno Simone de Beauvoir... spisovateľka, feministka, jedna z najvýznamnejších francúzskych predstaviteľiek existencialistickej filozofie, súputníčka Jeana-Paula Sartra. Vyrastala v buržoáznej katolíckej rodine a časť svojho života opisuje práve v novele Nerozlučné. Príbeh sčasti mapuje jej detstvo, dospievanie a predovšetkým priateľstvo s Élisabeth, ktorú spoznala v súkromnej katolíckej škole. Dievčatá sú si veľmi blízke, spája ich nesúhlas s prevládajúcimi konvenciami, intelektuálnou neslobodou a potláčaným individualizmom. Élisabeth mala veľký vplyv na zmýšľanie Simone a práve táto etapa jej života najvýraznejšie ovplyvnila jej filozofiu.

Mimi a Líza, vaše obľúbené knižné a večerníčkové hrdinky, sa s vami chcú zahrať a vymysleli pre vás zábavné úlohy a hry. Nebudú však obyčajné, ale také, ktoré si s vami môžu zahrať aj deti nevidiace – ako Mimi.

Upršaný deň

Vonku zasa prší, všetko je sivé. Taký deň by sa páčil pani domovníčke Šedivej, no Mimi a Líze veru nie. Prefarbi im deň veselými farbami, dokresli slnko, letiace balóny a medzi mraky dúhu.

Poprehadzované písmenká

Pán spisovateľ Gejza Litera má problém so svojimi písmenkami. Vôbec ho dnes nechcú počúvať, bláznia sa a skrývajú sa mu. Pomôž mu ich správne supodiarat', vlastne USPORIADAŤ.

Princezná a drak

Zahrajte sa hru podobnú slepej babe. Stačí vám stolička a šesť šatiek či hrubších povrázok. Vyberte si spomedzi seba princeznú a draka, zvyšní hráči budú rytiermi. Princezná sedí na stoličke, je spútaná piatimi šatkami. Väzní ju drak, ktorý má oči previazané šiestou šatkou. Rytieri majú za úlohu rozviazať princeznej putá tak, aby sa ich drak chrániaci princeznú ani nedotkol. Keď sa ich však chytí, vypadávajú z hry. Ak drak pochyťá všetkých rytierov, kým sa im podarí vyslobodiť princeznú, vyhráva, v opačnom prípade vyhráva rytier s najvyšším počtom šatiek.

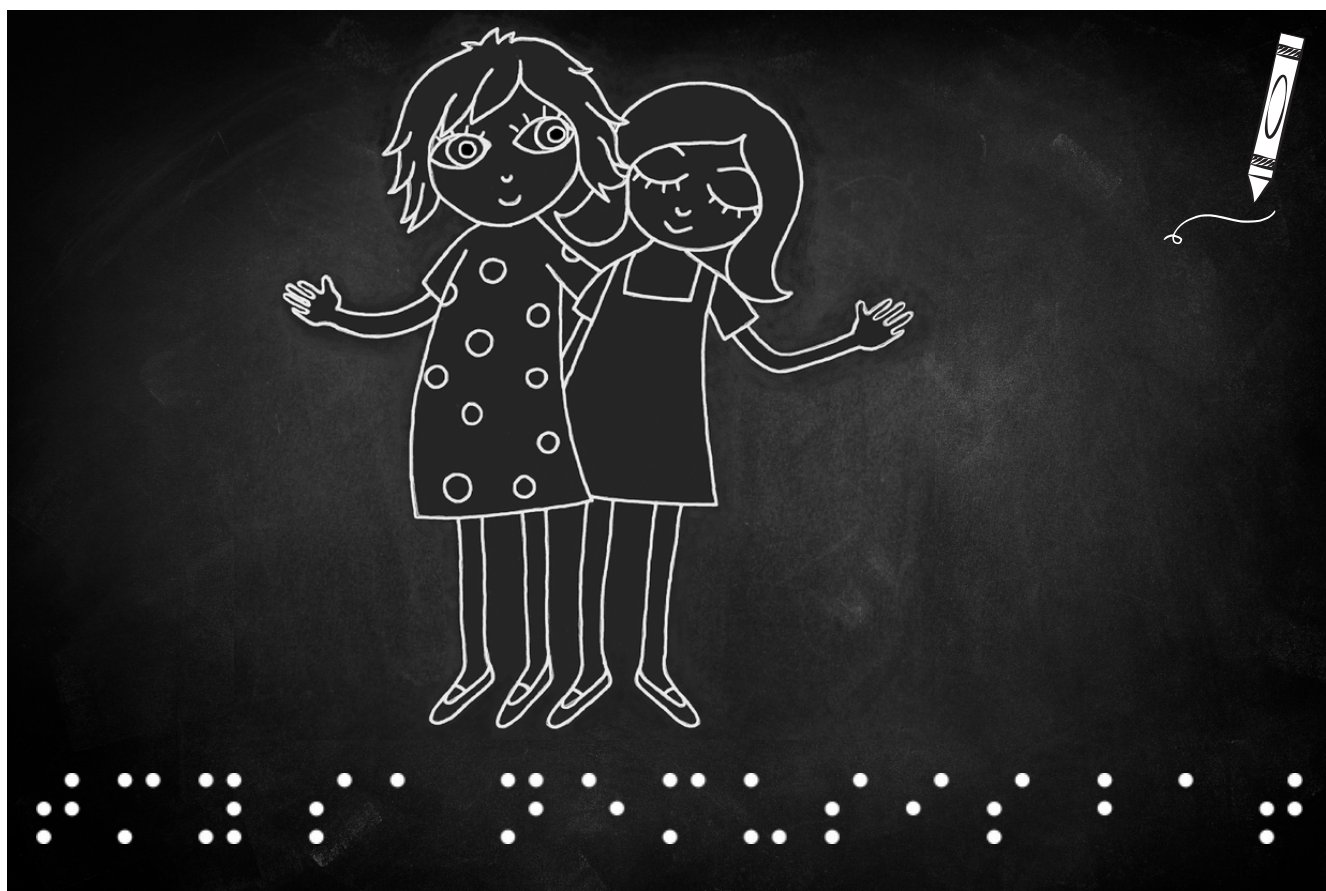

Biela pastelka

Líza sa bojí tmy, no Mimi, tá žije v tme neustále. Bielou pastelkou dokresli na čiernu plochu netopiere a pavúky, ktoré dievčatá vystrašili.

*Biela pastelka je symbolom nevidiacich.

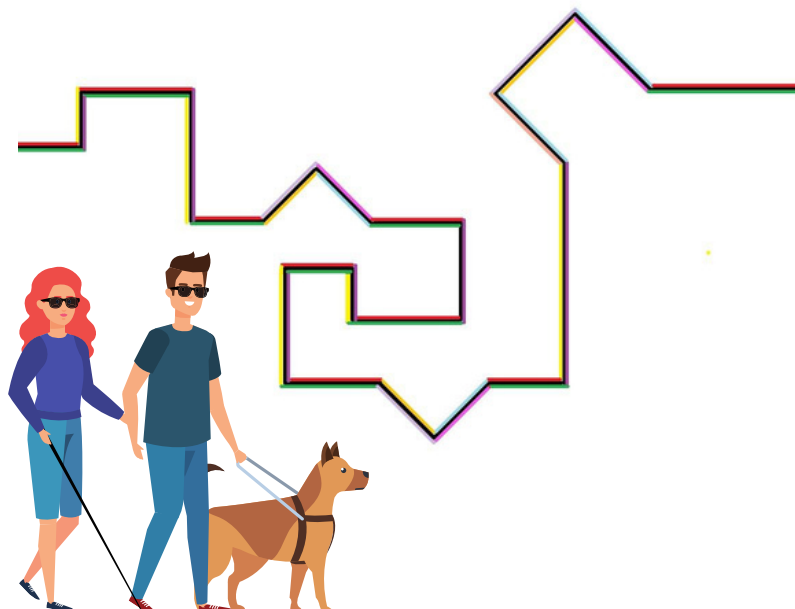

Braillovo písmo

Nevidiaci píšú a čítajú v špeciálnom bodkovom písme. Ak si bodky z opačnej strany prederavíš (napríklad perom), môžeš si vyskúšať prečítať ho pomocou brušiek prstov. Píše sa v ňom „tmy sa nemusíš báť“. Ozajstné knihy tlačené v Braillovom písme si môžeš pozrieť v našej pobočke Nezábudka na Poľovníckej ulici v Košiciach.

Naviguj nevidiaceho

Zahraj sa na navigátora. Kamarátovi zaviaž oči šatkou, daj mu ceruzku a skús ho navigovať, ktorým smerom má ísť po nasledujúcej čiare tak, aby z cesty príliš nevybočil. Používaj povely: hore, dole, doprava, doľava, šikmo hore, šikmo dole. Nevidiaci používajú na orientáciu rôzne pomôcky, napríklad slepeckú paličku alebo asistenčného psa.

Vyrob si zvukové pexeso

Do prázdnych obalov od kindervajíčok povkladaj rôzne hrkotajúce predmety, napríklad ryžu, soľ, kovové skrutky, fazuľky či kamienky. Vytvor páry s rovnakou náplňou a vajíčka uzavri. Potom hľadaj páry, ktoré vydávajú rovnaký zvuk podobne ako v klasickom pexese, potrénuješ si tak svoj sluch. Podobne sa môžeš zahrať aj s rôznymi vôňami (levanduľa, mäta, škoricca, korenie, cesnak, citrusy, esenciálne oleje...) a otestovať svoj čuch.

lanatvori.sk

Tiene

Pospájaj zvieratká s ich tieňmi.

Rubriku Hlavička pre vás pripravila Zuzana Sedláková

DETSKÁ

ČITATEĽSKÁ VÝZVA

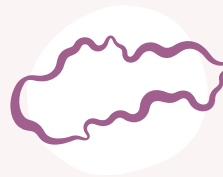
S KNIŽNICOU PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

Knihu, ktorá má na obálke zvierá

Knihu, ktorá patrí k náučnej literatúre

Knihu od slovenského autora

Knihu so smiešnym názvom

Knihu s menom v názve

Knihu s najdlhším názvom v tvojej domácej knižnici

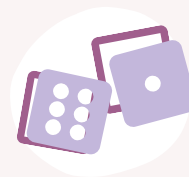
Strašidelnú knihu

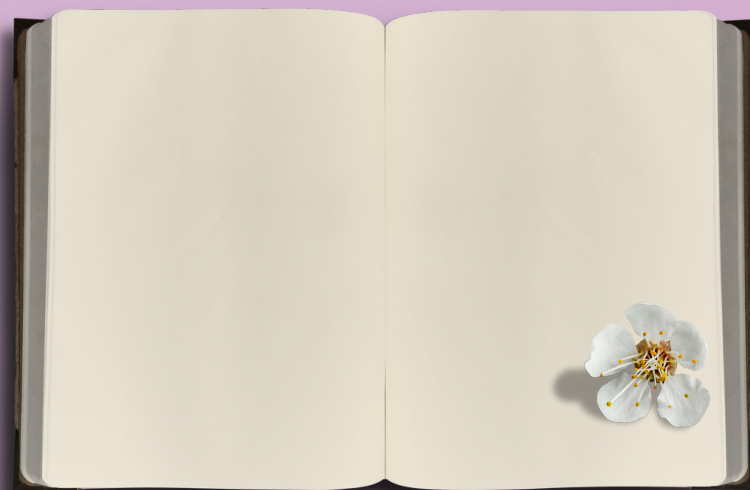
Veeeeelmi starú knihu

Knihu, ktorú ti odporučí kamoš

Knihu, ktorú naslepo vytiahneš z poličky svojej domácej knižnice

Svet (z) knih

máj 2022

Číslo II | Ročník 2 | ISSN 2729-8426

